

Název: O třídění odpadu a lidech, na které se zapomíná
Zdroj: Odpadové fórum, Tretiruka.cz
Datum: 13.04.2018
Odkaz: <https://www.tretiruka.cz/news/o-trideni-odpadu-a-lidech-na-ktere-se-zapomina1/>

OHKLASY ČTENÁŘŮ

O třídění odpadu a lidech, na které se zapomíná

| Ing. Zbyněk Kozel, generální ředitel EKO-KOM, a.s.

Když se píše o třídění odpadu, technicky se mluví o nádobách a svozu, obchodně o odbytu surovin, právně o vyhláškách či poplatcích a ekonomicky o nákladech, ale skoro nikdy se nepíše o lidech, kteří odpad třídí. Přitom třídění odpadu je závislé na dobrovolné a neplacené aktivitě milionů domácností, které vynakládají svůj čas i kus svého domácího prostoru na třídění odpadu v domácnosti. Pokud už se o nich píše, pak obvykle ve vazbě na poplatky za odpad a jejich schopnosti donutit lidi třídít.

Přítom skutečně a stabilně třídí 72 % obyvatel. Bez do-
nucování, prostě proto, že to
považují za normální. Nebylo
tomu tak vždy. Před dvaceti
lety, kdy EKO-KOM začal s propagací
třídění prostřednictvím školního vzdě-
lávacího programu, se o třídění odpadu
zajímala asi pětina obyvatel. Ten škol-
ní program mimochodem běží dodnes
a vzdělává již děti těch dětí, které byly
před dvaceti lety ve třetí a čtvrté třídě,
na kterou se program tehdy zaměřo-
val. Školní program v letech na přelo-
mu tisíciletí byl hlavním způsobem, jak
přesvědčit lidi, aby třídili. Nešlo přitom
jen o děti, tehdy totiž děti přicházely ze
školy a byly to často ony, kdo nutily ro-
diče třídít. Plošná reklama na třídění,
jak ji známe z televize dnes, totiž nebyla
možná, protože třídění zdaleka nebylo
zavedeno všude. Školní vzdělávání mělo
tu výhodu, že bylo možné cílit jen na ta
místa, kde již kontejnery byly.

Před dvaceti lety, koncem roku 1997,
jsme také provedli první sociologický
výzkum, na jehož základě byla posta-
vena propagace třídění v době, kdy se
zavádělo. Od roku 2001 jej děláme pra-
videlně každý rok a sledujeme, jak se
vztah k třídění mění.

Změnilo se toho v myšlení lidí mnoho
za ta léta. Na přelomu tisíciletí bylo tří-
dění odpadu nové, ale ti, kdo třídít chtěli
(tehdy jen 46 % obyvatel), nebyli ochotní
jít ke svým kontejnerům dále než 140 me-

trů. Vzhledem k tomu, že průměrná vzdá-
lenost od domu ke kontejnerům tehdy
byla 170 metrů, byla hustota sběrné sítě
jednoznačně limitujícím faktorem. Hodně
se změnilo s tím, jak EKO-KOM začal pou-
žívat plošnou i televizní reklamu na třídění.
O třídění se začalo mluvit a najednou
kdo netřídil, ten nebyl „in“. Paradoxně nej-
dříve se to projevilo v sociologických prů-
zkumech. Až do roku 2003 se lidé ochotně
přiznávali, že odpad netřídí. V roce 2001
uvádělo 48 % lidí, že odpad třídí, ve sku-
tečnosti to bylo 46 %, což se dá zjistit
položením dalších otázek na téma, jak to
dělají. V roce 2004 po první televizní kam-
pani již tvrdilo, že třídí odpad 93 % dotá-
zaných. Ve skutečnosti jej však třídilo jen
56 %. Kdo netřídil, ten raději zahal. Byl to
vlastně důkaz, že reklama funguje dobře.

S intenzivní propagací a pokračujícím
školním programem, kterým tehdy, stej-
ně jako dnes, procházely desítky tisíc dětí
za rok, rostla ochota třídít a také rostla
vzdálenost, na jakou byli lidé ochotni dojet
ke kontejnerům. V roce 2007 již skutečně
třídilo 70 % obyvatel a byli ochotni ujit
ke sběrnému místu až 185 metrů. Průměr-
ná vzdálenost tehdy byla již kolem 150 me-
trů, takže pro většinu obyvatel vyhovující.
V dalších letech se sběrná síť zkvalitňovala.
Dnes je průměrná vzdálenost ke kontejne-
ru jen 94 metrů. A hádejte, jak daleko jsou
třídící ochotni chodit? Už jen 139 metrů! Je
vidět, že na pohodlí se snadno zvyká.

Před patnácti lety považovalo třídění
za důležité přes devadesát procent lidí,
ale skutečně třídila necelá polovina. Dnes
je za důležité považuje sice jen 80 % lidí,
ale třídí skoro tři čtvrtiny. A víte, jaký nej-
častěji udávají důvod, proč třídí? Říkají,
že je to jedna z mála věcí, kterou oni sami
mohou udělat pro životní prostředí, a pro
dobrý pocit z jeho ochrany. Teď vůbec
ne kvůli poplatkům nebo vyhlášce. Opro-
tí tomu přibližně 15 % lidí třídění zcela
odmítá a dnes se k tomu již nebojí při-
znat. Je asi možné je nějakou vyhláškou,
poplatky či pokutami donutit, aby se tvá-
řili, že třídí. Ale co myslíte, budou třídít
kvalitně? Nebo budou to třídění ostatním
spíše kazit? Tak či onak, pokud chcete
rozvíjet třídění, nezapomínejte na to, že
je to především o lidech, jejich ochotě
a přesvědčení. Není to tedy jen technika
a ekonomika, je to také sociologie, komu-
nikace a úcta k miliónům třídících lidí. □

Když se píše o třídění odpadu, technicky se mluví o nádobách a svozu, obchodně o odbytu surovin, právně o vyhláškách či poplatcích a ekonomicky o nákladech, ale skoro nikdy se nepíše o lidech, kteří odpad třídí. Přitom třídění odpadu je závislé na dobrovolné a neplacené aktivitě milionů domácností, které vynakládají svůj čas i kus svého domácího prostoru na třídění odpadu v domácnosti...

Pokud už se o nich píše, pak obvykle ve vazbě na poplatky za odpad a jejich schopnosti donutit lidi třídít. Přitom skutečně a stabilně třídí 72 % obyvatel. Bez donucování, prostě proto, že to považují za normální. Nebylo tomu tak vždy. Celý příspěvek generálního ředitele EKO-KOM, a.s., který vyšel v aktuální čísle časopisu Odpadové fórum,

Když se píše o třídění odpadu, technicky se mluví o nádobách a svozu, obchodně o odbytu surovin, právně o vyhláškách či poplatcích a ekonomicky o nákladech, ale skoro nikdy se nepíše o lidech, kteří odpad třídí. Přitom třídění odpadu je závislé na dobrovolné a neplacené aktivitě milionů domácností, které vynakládají svůj čas i kus svého domácího prostoru na třídění odpadu v domácnosti. Pokud už se o nich píše, pak obvykle ve vazbě na poplatky za odpad a jejich schopnosti donutit lidi třídít.

Přitom skutečně a stabilně třídí 72 % obyvatel. Bez donucování, prostě proto, že to považují za normální. Nebylo tomu tak vždy. Před dvaceti lety, kdy EKO-KOM začínal s propagací třídění prostřednictvím školního vzdělávacího programu, se o třídění odpadu zajímala asi pětina obyvatel. Ten školní program mimochodem běží dodnes a vzdělává již děti těch dětí, které byly před dvaceti lety ve třetí a čtvrté třídě, na kterou se program tehdy zaměřoval. Školní program v letech na přelomu tisíciletí byl hlavním způsobem, jak přesvědčit lidi, aby třídili. Nešlo přitom jen o děti, tehdy totiž děti přicházely ze školy a byly to často ony, kdo nutily rodiče třídít. Plošná reklama na třídění, jak ji známe z televize dnes, totiž nebyla možná, protože třídění zdaleka nebylo zavedeno všude. Školní vzdělávání mělo tu výhodu, že bylo možné cílit jen na ta místa, kde již kontejnery byly.

Před dvaceti lety, koncem roku 1997, jsme také provedli první sociologický výzkum, na jehož základě byla postavena propagace třídění v době, kdy se zavádělo. Od roku 2001 jej děláme pravidelně každý rok a sledujeme, jak se vztah k třídění mění.

Změnilo se toho v myšlení lidí mnoho za ta léta. Na přelomu tisíciletí bylo třídění odpadu nové, ale ti, kdo třídít chtěli (tehdy jen 46 % obyvatel), nebyli ochotní jít ke svým kontejnerům dále než 140 metrů. Vzhledem k tomu, že průměrná vzdálenost od domu ke kontejnerům tehdy byla 170 metrů, byla hustota sběrné sítě jednoznačně limitujícím faktorem. Hodně se změnilo s tím, jak EKO-KOM začal používat plošnou i televizní reklamu na třídění. O třídění se začalo mluvit a najednou kdo netřídil, ten nebyl „in“. Paradoxně nejdříve se to projevilo v sociologických průzkumech. Až do roku 2003 se lidé ochotně přiznávali, že odpad netřídí. V roce 2001 uvádělo 48 % lidí, že odpad třídí, ve skutečnosti to bylo 46 %, což se dá zjistit položením dalších otázek na téma, jak to dělají. V roce 2004 po první televizní kampani již tvrdilo, že třídí odpad 93 % dotázaných. Ve skutečnosti jej však třídilo jen 56 %. Kdo netřídil, ten raději zalhal. Byl to vlastně důkaz, že reklama funguje dobře.

S intenzivní propagací a pokračujícím školním programem, kterým tehdy, stejně jako dnes, procházely desítky tisíc dětí za rok, rostla ochota třídít a také rostla vzdálenost, na jakou byli lidé ochotní dojít ke kontejnerům. V roce 2007 již skutečně třídilo 70 % obyvatel a byli ochotní ujít ke sběrnému místu až 185 metrů. Průměrná vzdálenost tehdy byla již kolem 150 metrů, takže pro většinu obyvatel vyhovující. V dalších

letech se sběrná síť zkvalitňovala. Dnes je průměrná vzdálenost ke kontejneru jen 94 metrů. A hádejte, jak daleko jsou třídíči ochotní chodit? Už jen 139 metrů! Je vidět, že na pohodlí se snadno zvyká.

Před patnácti lety považovalo třídění za důležité přes devadesát procent lidí, ale skutečně třídila necelá polovina. Dnes je za důležité považuje sice jen 80 % lidí, ale třídí skoro tři čtvrtiny. A víte, jaký nejčastěji udávají důvod, proč třídí? Říkají, že je to jedna z mála věcí, kterou oni sami mohou udělat pro životní prostředí, a pro dobrý pocit z jeho ochrany. Tedy vůbec ne kvůli poplatkům nebo vyhlášce. Oproti tomu přibližně 15 % lidí třídění zcela odmítá a dnes se k tomu již nebojí přiznat. Je asi možné je nějakou vyhláškou, poplatky či pokutami donutit, aby se tvářili, že třídí. Ale co myslíte, budou třídít kvalitně? Nebo budou to třídění ostatním spíše kazit? Tak či onak, pokud chcete rozvíjet třídění, nezapomínejte na to, že je to především o lidech, jejich ochotě a přesvědčení. Není to tedy jen technika a ekonomika, je to také sociologie, komunikace a úcta k milionům třídících lidí.

Autor: Ing. Zbyněk Kozel, generální ředitel EKO-KOM, a.s.